

**Powiatowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie
w Powiecie Jarocińskim na lata 2017–2022**

Jarocin, grudzień 2016r.

SPIS TREŚCI

WSTĘP	3
I. CHARAKTERYSTYKA ZJAWISKA PRZEMOCY	4
Skutki doznawanej przemocy	5
II. PRAWO WOBEC PRZEMOCY W RODZINIE	6
Zadania własne powiatu w zakresie przeciwdziałania przemocy:.....	7
Niebieskie karty i instytucje współpracujące	8
III. DIAGNOZA ZJAWISKA PRZEMOCY NA TERENIE POWIATU JAROCIŃSKIEGO.....	10
IV. ADRESACI PROGRAMU	22
V. PODMIOTY WSPÓŁPRACUJĄCE W REALIZACJI POWIATOWEGO PROGRAMU PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE:	22
VI. CELE POWIATOWEGO PROGRAMU PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE W POWIECIE JAROCIŃSKIM.....	23
VII. PRZEWIDYWANE EFEKTY I ZAGROŻENIA PODEJMOWANYCH DZIAŁAŃ.....	28
VIII . ZASADY FINANSOWANIA PROGRAMU.....	28
IX. MONITORING I EWALUACJA PROGRAMU.....	29
X. PODSUMOWANIE	29

WSTĘP

Dom rodzinny spostrzegamy jako środowisko miłości i opieki, bezpieczne i ciepłe miejsce domowego ogniska, schronienie przed całym złem zewnętrznego świata. Jednak dla wielu ludzi dom rodzinny jest miejscem terroru i cierpienia, zagrożenia i poniżenia, lęku i rozpacz. Wynika to ze zjawiska przemocy jakiej doznają w tym pierwszym środowisku swojego funkcjonowania. Aby móc udzielić pomocy osobom zagrożonym przemocą i doświadczającym przemocy powiat jest zobowiązany do opracowania i realizacji Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy.

Wdrożenie w życie „Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie” jest gwarancją zintegrowanych działań profilaktycznych, interwencyjnych i pomocowych w tym zakresie. Podstawę prawną programu stanowią głównie: Ustawa z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2015r. poz.163) stawa z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2015r. poz. 1390).

Zgodnie z definicją, zawartą w ustawie z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie - **przemoc w rodzinie** jest to jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste członków rodziny, w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą.

Celem strategicznym Programu jest przeciwdziałanie przemocy w rodzinie, ochrona ofiar i świadków przemocy w rodzinie oraz zwiększenie dostępności i skuteczności profesjonalnej pomocy. Program określa szczegółowe zadania do realizowania, ukierunkowane na: rozwój systemu przeciwdziałania przemocy oraz współpracy międzyinstytucjonalnej, zapewnienie dostępności pomocy osobom i rodzinom z problemem przemocy domowej, kształtowanie świadomości społecznej w zakresie zjawiska przemocy w rodzinie oraz edukację i profilaktykę .

Powiatowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Powiecie Jarocińskim przygotowano na lata 2017-2022. Przedstawione w nim cele i kierunki działania mają charakter ramowy i mogą podlegać modyfikacjom.

I. CHARAKTERYSTYKA ZJAWISKA PRZEMOCY

Przemocą w rodzinie określane jest „każde zachowanie skierowane wobec osoby bliskiej, którego celem jest utrzymanie nad nią kontroli i władzy.

Rodzaje przemocy:

1. **Przemoc fizyczna** – jej celem jest zadanie ofierze bólu fizycznego, uszkodzenie jej ciała, pogorszenie jej zdrowia lub pozbawienie ją życia.
2. **Przemoc seksualna** – to zachowanie zmuszające ofiarę do podjęcia niechcianych zachowań seksualnych lub zdeprecjonowania jej seksualności.
3. **Przemoc psychiczna** – to zachowanie, którego celem jest umniejszanie poczucia własnej wartości ofiary, wzbudzanie w osobie strachu oraz pozbawianie jej poczucia bezpieczeństwa i kontroli nad własnym życiem.
4. **Przemoc ekonomiczna** – to każde zachowanie, którego celem jest ekonomiczne uzależnienie ofiary od sprawcy.
5. **Zaniedbanie** – to ciągle niezaspakajanie podstawowych potrzeb fizycznych i emocjonalnych.

Przemoc w rodzinie charakteryzuje się tym, że:

- a) **jest intencjonalna** – przemoc jest zamierzonym działaniem człowieka i ma na celu kontrolowanie i podporządkowanie ofiary,
- b) **siły są nierówne** – w relacji jedna ze stron ma przewagę nad drugą; sprawca jest silniejszy, a ofiara słabsza,
- c) **narusza prawa i dobra osobiste** – sprawca wykorzystuje przewagę siły, narusza podstawowe prawa ofiary (np. prawo do nietykalności fizycznej, godności, szacunku itd.),
- d) **powoduje cierpienie i ból** – sprawca naraża zdrowie i życie ofiary na poważne szkody; doświadczenie bólu i cierpienia sprawia, że ofiara ma mniejszą zdolność do samoobrony.

Przemoc jest przestępstwem. W zależności od tego, czy przemoc ma charakter jednorazowy, czy się powtarza jest ścigana z różnych artykułów

Kodeksu Karnego. Jeżeli przemoc ma charakter ciągły, zostanie zakwalifikowana jako przestępstwo znęcania się nad rodziną z art. 207 Kodeksu karnego (Dz. U. z 1997 r. Nr 88, poz. 553 z późn. zm).

Artykuł 207 Kodeksu karnego stanowi:

„§1. Kto znęca się fizycznie lub psychicznie nad osobą najbliższą lub inną osobą pozostającą w stałym lub przemijającym stosunku zależności od sprawcy albo nad małoletnim lub osobą nieporadną ze względu na jej stan psychiczny i fizyczny, podlega karze pozbawienia wolności od 3 miesięcy do 5 lat.

§2. Jeżeli czyn określony w §1 połączony jest ze stosowaniem szczególnego okrucieństwa, sprawca podlega karze pozbawienia wolności od roku do 10 lat.

§3. Jeżeli następstwem czynu określonego w §1 lub 2 jest targnięcie się pokrzywdzonego na własne życie, sprawca podlega karze pozbawienia wolności od 2 do 12 lat”.

Skutki doznawanej przemocy

Wszystkie zdarzenia i przejścia związane z wystąpieniem przemocy powodują psychiczny uraz. Występuje wówczas **Zespół Stresu Pourazowego** (PTSD). Może być on efektem jednorazowego wydarzenia lub też konsekwencją powtarzającej się spirali przemocy, wielokrotnych nadużyć i aktów

Osoby będące ofiarami przemocy charakteryzują się nadmierną czujnością, zewsząd wyczekują sytuacji zagrożenia, są nadmiernie pobudzone, czego efektem są również koszmary senne oraz dolegliwości psychosomatyczne. Takie traumatyczne wydarzenia mogą również niszczyć kontakty społeczne, przyjaźń oraz miłość i przywiązanie do rodziny. System obronny ofiary zwykle załamuje się, staje się ona bezbronna i uległa, towarzyszy jej poczucie zniechęcenia, zmęczenia fizycznego i psychicznego oraz rezygnacji we wszystkich sferach życia. Towarzyszy im również wzmożone napięcie oraz nerwowość..

W sytuacji kiedy jednostka dochodzi do przekonania, iż nie może nic zrobić, nie ma wpływu na sytuację, popada w stan biernej rezygnacji. Często w połączeniu z pewnym specyficznym poczuciem winy może to doprowadzić do **syndromu wyuczonej bezradności**. Ofiara wówczas „poddaje się”, zaprzestaje jakichkolwiek działań, gdyż zdaje sobie sprawę, iż nie ma znaczącego wpływu na to, co się dzieje.

Przemoc doznawana w okresie dzieciństwa ma ogromne znaczenie dla całego życia człowieka. Wpływa min. na rozwój dziecka, umiejętność współżycia z innymi i budowania bliskich intymnych relacji.

Konsekwencje przemocy ujawniają się często również po długim czasie, kiedy dziecko dorasta lub w jego dorosłym życiu. Odroczone skutki przemocy objawiają się w postaci różnych form niedostosowania społecznego:

- trudności w nauce, wagarowanie,
- ucieczki z domu,
- udział w nieformalnych młodzieżowych grupach przestępczych,
- wysoki poziom agresji, nadużywanie alkoholu i narkotyków.

Dzieciństwo jest okresem podczas którego kształtuje się nasza osobowość, rozwija emocjonalność i style zachowania. Wszystkie negatywne wydarzenia i urazy uniemożliwiają prawidłowy rozwój, prowadząc dziecko w obszary patologiczne.

II. PRAWO WOBEC PRZEMOCY W RODZINIE

W polskim prawodawstwie do podstaw prawnych podejmujących problem przemocy w rodzinie należą:

Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. Nr 180, poz.1493 z późn. zm);

Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (tekst jednolity Dz. U. z 2015. ze zmianami);

Ponadto następujące ustawy, również regulują kwestie związane z przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie:

Ustawa z dnia 25 lutego 1964 r.- Kodeks rodzinny i opiekuńczy (Dz. U. z 2012r,poz.788 z późn. zm.)

Ustawa z dnia 6 czerwca 1997r. – Kodeks karny (Dz. U. Nr 88,poz.553, z późn. zm.);

Ustawa z dnia 6 czerwca 1997r.- Kodeks postępowania karnego (Dz. U. Nr 89,poz. 555, z późn. zm.);

Ustawa z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji (Dz. U .Nr 88 z 2011r. Nr 287,poz 1687 z późn. zm.);

Ustawa z dnia 26 października 1982r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2012r., poz. 1356 z późn. zm.).

Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2012r., poz. 124);

Art. 6 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie określa zadania przeciwdziałania przemocy w rodzinie realizowane przez organy administracji rządowej i jednostki samorządu terytorialnego.

Zadania własne powiatu w zakresie przeciwdziałania przemocy:

1. Opracowanie i realizacja powiatowego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie.
2. Opracowanie i realizacja programów służących działaniom profilaktycznym mającym na celu udzielanie specjalistycznej pomocy, zwłaszcza w zakresie promowania i wdrażania prawidłowych metod wychowawczych w stosunku do dzieci w rodzinach zagrożonych przemocą w rodzinie
3. Zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia
4. Zapewnienie osobom dotkniętym przemocą miejsc w ośrodkach interwencji kryzysowej

Powiatowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na terenie powiatu jarocińskiego na lata 2017 -2022 jest spójny z :

- Krajowym Programem Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2015-2020 (uchwała Rady Ministrów Nr 76 z dnia 29 kwietnia 2014 roku) na mocy przepisów ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie,
- Wielkopolskim Programem Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2011-2020 jako załącznik do Uchwały Nr XVII/283/11 Sejmiku Województwa Wielkopolskiego z dnia 19 grudnia 2011 r.

Powiatowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie skorelowany jest m.in. z:

- 1) Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Jarocińskiego na lata 2014-2020

2) Powiatowym Programem Rozwoju Pieczy Zastępczej w Powiecie Jarocińskim na lata 2016-2018

Niebieskie karty i instytucje współpracujące

Ważnym elementem w przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie jest procedura „**Niebieskie Karty**”, która została wprowadzona do praktyki działania policji w 1998 r. Od 2004 roku obowiązuje także w pomocy społecznej Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 13 września 2011 roku w sprawie Procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta” (Dz. U. z 2011 r. nr 209 poz. 1245), które weszło w życie 18 października 2011 r. „Niebieska Karta” określa metody i formy wykonywania zadań związanych z przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie. Jej głównym celem jest rozpoznawanie przemocy i usprawnianie pomocy oferowanej przez przedstawicieli różnych służb w środowisku lokalnym, ale też tworzenie warunków do interdyscyplinarnego modelu pracy z rodziną. Aby pomóc rodzinie współpracują ze sobą specjaliści z różnych dziedzin w ramach funkcjonowania w każdej gminie Powiatu Jarocińskiego tzw. **Zespołów Interdyscyplinarnych** których zadaniem zgodnie z art. 9b pkt 2 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie jest integrowanie i koordynowanie działań podmiotów oraz specjalistów w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie w szczególności przez :

- a) diagnozowanie problemu przemocy w rodzinie,
- b) podejmowanie działań w środowisku zagrożonym przemocą w rodzinie mających na celu przeciwdziałanie temu zjawisku,
- c) inicjowanie interwencji w środowisku dotkniętym przemocą w rodzinie,
- d) rozpowszechnianie informacji o instytucjach, osobach i możliwościach udzielenia pomocy w środowisku lokalnym,
- e) inicjowanie działań w stosunku do osób stosujących przemoc w rodzinie.

W skład Zespołu Interdyscyplinarnego wchodzi:

- funkcjonariusz policji,
- przedstawiciel ochrony zdrowia,
- przedstawiciel oświaty,
- przedstawiciel gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych,
- przedstawiciel pomocy społecznej: pracownik socjalny.

Zadaniem **pracownika socjalnego, przedstawiciela gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, ochrony zdrowia i oświaty** jest przede wszystkim poinformowanie osoby doznającej przemocy o formach i miejscach pomocy udzielnej osobom uwikłanym w przemoc, a także zapewnienie dostępu do pomocy medycznej, jeżeli wymaga tego stan zdrowia osoby dotkniętej przemocą. Dodatkowo przedstawiciel **ochrony zdrowia** winien poinformować osobę o możliwości uzyskania zaświadczenia o rodzajach i przyczynach uszkodzeń ciała w związku z użyciem przemocy w rodzinie. Oprócz tego przedstawiciel **oświaty i pomocy społecznej** a także **gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych** ma zdiagnozować sytuację i potrzeby osoby doznającej przemocy oraz może prowadzić rozmowy z osobami stosującymi przemoc. Pracownik socjalny ma dodatkowo zapewnić schronienie osobie doświadczającej przemocy " jeżeli wymaga tego sytuacja.

W ramach procedury **funkcjonariusz policji**: udziela niezbędnej pomocy osobie doznającej przemocy, w tym dostępu do pomocy medycznej, podejmuje czynności chroniące życie, zdrowie i mienie, rozmawia z osobą stosującą przemoc o odpowiedzialności karnej, zabezpiecza ślady i dowody przestępstwa oraz podejmuje działania mające na celu zapobiec dalszym zagrożeniom mogącym występować w tej rodzinie (m.in. poprzez wizyty).

Instytucje pracujące także na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie to: **prokuratura**: osoby dotknięte przemocą domową mogą złożyć w prokuraturze i na policji zawiadomienie o popełnieniu przestępstwa.

W przypadku uzasadnionego podejrzenia popełnienia przestępstwa prokuratura wspólnie z policją ma obowiązek:

- wszcząć postępowanie przygotowawcze,
- zebrać i zabezpieczyć dowody,
- ująć sprawcę bądź zastosować środek zapobiegawczy
- **sąd** jest zobowiązany min. do:
- reagowania na każdą informację, która dotyczy wszelkich nieprawidłowości w opiece nad dzieckiem oraz naruszenia jego dóbr,
- orzekania w sprawach w zakresie wykonywania władzy rodzicielskiej: ograniczenie władzy rodzicielskiej, pozbawienie władzy rodzicielskiej lub zawieszenie władzy rodzicielskiej w przypadku, kiedy dobro dziecka jest

zagrożone w wyniku zaniedbania, nadużycia władzy rodzicielskiej, w tym stosowania przemocy.

- orzekania kar, środków karnych wobec sprawców przemocy w rodzinie.

III. DIAGNOZA ZJAWISKA PRZEMOCY NA TERENIE POWIATU JAROCIŃSKIEGO

W celu właściwego zaplanowania podejmowanych działań konieczne jest zdiagnozowanie rozmiaru zjawiska przemocy w rodzinie. Diagnoza została przeprowadzona na podstawie danych przedstawionych przez Sąd Rejonowy w Jarocinie, Komendę Powiatową Policji w Jarocinie, Ośrodki Pomocy Społecznej z Jarocina, Żerkowa, Jaraczewa i Kotlina oraz Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Jarocinie za latami 2013-2015.

Ze względu na specyfikę zjawiska przemocy oszacowanie jej skali nie jest łatwym zadaniem. Trudno jednoznacznie określić liczbę ofiar przemocy, które w wielu przypadkach nie składają zawiadomienia o przestępstwie, nie zgłaszają się do właściwych instytucji zajmujących się tym problemem m.in. z obawy przed sprawcą, brakiem wiary w możliwość skutecznego działania wymiaru sprawiedliwości, chęci zapomnienia o doznanej krzywdzie, ochrony sprawców lub osób z nimi związanych przed cierpieniem, wstydu, obawy przed wykluczeniem społecznym i innych czynników.

Tab.1 *Zjawisko przemocy w rodzinie na podstawie analizy danych z Komendy Powiatowej Policji w Jarocinie.*

Dane dotyczące przemocy w rodzinie	2013	2014	2015
Liczba sporządzonych Niebieskich Kart przez KPP	170	147	88
Liczba sprawców przemocy w rodzinie ogółem	171	148	88
w tym: kobiety	9	9	2
mężczyźni	162	139	86
Liczba sprawców przemocy w rodzinie pod wpływem alkoholu	75	97	56
Liczba wszczętych postępowań przygotowawczych na podstawie art.207 KK	43	50	49

Z informacji nadesłanych przez KPP można wywnioskować iż na terenie powiatu jarocińskiego w znaczącej większości przypadków pokrzywdzonymi są kobiety a sprawcy w ponad połowie przypadków działali pod wpływem alkoholu. Można by wnioskować, że to głównie nadużywający alkoholu mężczyźni stosują przemoc nad swoimi partnerkami. Bicie to zachowanie wyuczone, a nie wynik nadużywania substancji psychoaktywnej czy choroby psychicznej. Mężczyźni, którym zdarza się to często, mają skłonności do korzystania z alkoholu jako usprawiedliwienia przemocy.

Tab.2 Zjawisko przemocy w rodzinie na podstawie analizy danych z Zespołu Interdyscyplinarnego działającego przy Miejsko-Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Jarocinie

Dane dotyczące przemocy w rodzinie	2013	2014	2015
Liczba prowadzonych Niebieskich Kart przez Zespół Interdyscyplinarny	112	96	68
Liczba sporządzonych Niebieskich Kart ogółem	130	112	76
w tym przez pracowników socjalnych OPS	10	6	6
przez przedstawicieli oświaty	0	0	0
przez przedstawicieli służby zdrowia	0	0	0
przez przedstawicieli Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	0	0	0
Liczba ofiar przemocy w rodzinie ogółem	60	31	99
W tym: kobiety	40	20	85
mężczyźni	10	8	8
dzieci	10	3	6
Liczba rodzin skierowanych do Specjalistycznych Ośrodków Wsparcia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie	0	0	0
Liczba osób którym udzielono pomocy prawnej	18	4	13
Liczba osób którym udzielono pomocy psychologicznej	22	7	8

Tab.3 Zjawisko przemocy w rodzinie na podstawie analizy danych z Zespołu Interdyscyplinarnego działającego przy Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Kotlinie

Dane dotyczące przemocy w rodzinie	2013	2014	2015
Liczba prowadzonych Niebieskich Kart przez Zespół Interdyscyplinarny	35	27	15
Liczba sporządzonych Niebieskich Kart ogółem	33	11	9
w tym przez pracowników socjalnych OPS	7	1	5
przez przedstawicieli oświaty	1	0	0
przez przedstawicieli służby zdrowia	0	0	0
przez przedstawicieli Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	1	0	0
Liczba ofiar przemocy w rodzinie ogółem	16	7	7
W tym: kobiety	15	7	7
mężczyźni	0	0	0
dzieci	1	0	0
Liczba rodzin skierowanych do Specjalistycznych Ośrodków Wsparcia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie	1	0	1
Liczba osób którym udzielono pomocy prawnej	0	0	0
Liczba osób którym udzielono pomocy psychologicznej	16	13	19

Tab.4 Zjawisko przemocy w rodzinie na podstawie analizy danych z Zespołu Interdyscyplinarnego działającego przy Miejsko Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Żerkowie

Dane dotyczące przemocy w rodzinie	2013	2014	2015
Liczba prowadzonych Niebieskich Kart przez Zespół Interdyscyplinarny	18	25	11
Liczba sporządzonych Niebieskich Kart ogółem	17	16	9
w tym: przez pracowników socjalnych OPS	1	2	0
przez przedstawicieli oświaty	0	0	0
przez przedstawicieli służby zdrowia	0	0	0
przez przedstawicieli Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	0	0	0
Liczba ofiar przemocy w rodzinie ogółem	19	25	9
w tym: kobiety	16	23	9
mężczyźni	2	2	0
dzieci	1	0	0
Liczba rodzin skierowanych do Specjalistycznych Ośrodków Wsparcia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie	0	0	0
Liczba osób którym udzielono pomocy prawnej	5	4	4
Liczba osób którym udzielono pomocy psychologicznej	3	7	3

Tab.5 Zjawisko przemocy w rodzinie na podstawie analizy danych Zespołu Interdyscyplinarnego działającego przy Miejsko Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Jaraczewie

Dane dotyczące przemocy w rodzinie	2013	2014	2015
Liczba prowadzonych Niebieskich Kart przez Zespół Interdyscyplinarny	28	33	16
Liczba sporządzonych Niebieskich Kart ogółem	24	24	11
w tym: przez pracowników socjalnych OPS	1	1	1
przez przedstawicieli oświaty	1	0	0
przez przedstawicieli służby zdrowia	0	0	0
przez przedstawicieli Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	0	0	0
Liczba ofiar przemocy w rodzinie ogółem	23	26	16
w tym: kobiety	19	19	13
mężczyźni	2	4	1
dzieci	1	4	2
Liczba rodzin skierowanych do Specjalistycznych Ośrodków Wsparcia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie	0	0	0
Liczba osób którym udzielono pomocy prawnej	0	0	0
Liczba osób którym udzielono pomocy psychologicznej	0	0	0

Tab.6 Zjawisko przemocy w rodzinie na podstawie analizy danych z Sądu Rejonowego w Jarocinie

Dane dotyczące przemocy w rodzinie	2013	2014	2015
Liczba wyroków w których orzeczono warunkowe zawieszenie kary na podstawie art. 207 KK	19	29	17
Liczba wyroków w których orzeczono bezwzględną karę pozbawienia wolności na podstawie art. 207KK	0	1	1

Jak wynika ze statystyk sądowych zawieszanych jest 90 % wyroków za znęcanie się. Zgodnie z art. 72 k.k. sąd zawieszając wykonanie kary może zobowiązać skazanego od powstrzymywania się od kontaktowania się z pokrzywdzonym lub innymi osobami. Może też zobowiązać skazanego do opuszczenia lokalu zajmowanego wspólnie z pokrzywdzonym.

Wobec sprawcy przemocy w rodzinie można także zastosować tymczasowe aresztowanie. Daje ono możliwość ofierze uwolnienia się od przemocy i stresu związanego ze stosowaną wobec niej przemocą, przynajmniej na pewien okres, co daje możliwość odzyskania równowagi psychicznej.

Tab.7 *Zjawisko przemocy w rodzinie na podstawie analizy danych z Ośrodka Interwencji Kryzysowej w Jarocinie.*

Dane dotyczące przemocy w rodzinie	2013	2014	2015
Liczba sporządzonych Niebieskich Kart przez pracowników OIK-u	19	10	4
Liczba ofiar przemocy w rodzinie ogółem	41	30	22
w tym kobiety	37	29	21
mężczyźni	1	1	1
dzieci	3	0	0
Liczba rodzin skierowanych do Specjalistycznych Ośrodków Wsparcia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie	0	0	0
Liczba osób którym udzielono pomocy prawnej	18	17	17
Liczba osób którym udzielono pomocy psychologicznej	12	11	8
Liczba sprawców przemocy w rodzinie którzy ukończyli program korekcyjno-edukacyjny	6	2	7

Z zebranych danych wynika, iż w przeważającej większości to kobiety są ofiarami przemocy domowej, w większości przypadków korzystają one ze wsparcia psychologicznego i prawnego. Mają także dostęp do poradnictwa socjalnego, medycznego oraz zawodowego i rodzinnego w Ośrodkach Pomocy Społecznej oraz w Ośrodku Interwencji Kryzysowej.

Ustawa z 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie w art. 4 mówi o tym, że wobec osób stosujących przemoc w rodzinie stosuje się oddziaływania korekcyjno-edukacyjne. Programy oddziaływań korekcyjno edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie są integralnym elementem kompleksowych działań w zakresie przeciwdziałania przemocy. Ukierunkowane są na korygowanie niepożądanych i szkodliwych zachowań oraz postaw osób stosujących przemoc.

Adresami programu prowadzonego w Ośrodku Interwencji Kryzysowej w Jarocinie w latach 2013-2015 były osoby stosujące przemoc w rodzinie:

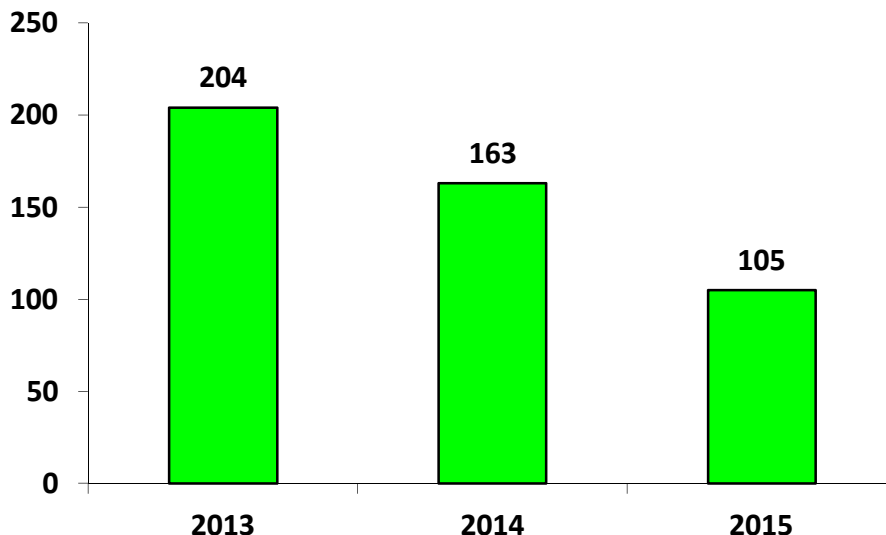
- zobowiązane przez sąd do udziału w zajęciach, wobec których sąd zawiesił warunkowo wykonanie kary i zobowiązał je do uczestnictwa w programie korekcyjno-edukacyjnym,*
- osoby zmotywowane przez członków zespołów interdyscyplinarnych bez formalnego obowiązku udziału w programie,*

Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Jarocinie działający przy Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Jarocinie jest placówką wsparcia dla mieszkańców Powiatu Jarocińskiego. Interwencja kryzysowa prowadzona przez pracowników Ośrodka polega na podejmowaniu interdyscyplinarnych działań wobec rodzin i osób, które znalazły się w sytuacji kryzysowej w tym doświadczają przemocy w rodzinie.

W latach 2013-2015 z porad Ośrodka Interwencji Kryzysowej skorzystała następująca liczba osób (m.in. w sytuacji : kryzysów małżeńskich, rodzinnych, trudności wychowawczych, przemocy w rodzinie, żałobie po stracie, problemów około rozwodowych i in.)

Rok	Liczba osób
2013	1012
2014	725
2015	730

Liczba sporządzonych Niebieskich Kart na terenie Powiatu Jarocińskiego
(dane z Zespołów Interdyscyplinarnych działających przy Ośrodkach Pomocy Społecznej Powiatu Jarocińskiego)

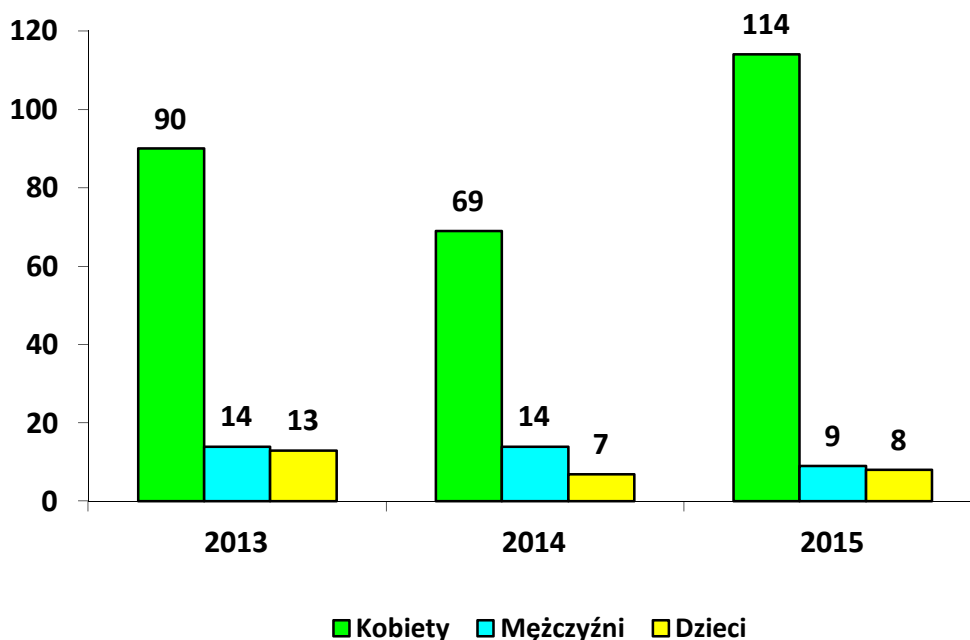

Powyższy wykres zawiera informacje o ilości uruchomionych Niebieskich Kart przez wszystkie instytucje do tego uprawnione w Powiecie Jarocińskim.

Jak wynika z tabeli nr 1 najczęściej Niebieskich Kart uruchamiała policja, dokumenty te przekazywane były do Zespołów Interdyscyplinarnych działających przy każdej gminie w Powiecie Jarocińskim. Zmniejszająca się liczba Niebieskich Kart wynika m.in. z faktu, iż od stycznia 2014 roku policjanci rozpoczęli stosowanie narzędzi szacowania ryzyka zagrożenia życia i zdrowia (tzw. algorytmy) osób dotkniętych przemocą w rodzinie w sytuacji przeprowadzania interwencji.

Celem stosowania w/w narzędzia jest m.in. pomoc policjantom w podejmowaniu dobrze uzasadnionych decyzji zmierzających do zatrzymania sprawcy przemocy w rodzinie.

Liczba ofiar przemocy w rodzinie na terenie Powiatu Jarocińskiego
(dane z Zespołów Interdyscyplinarnych działających przy Ośrodkach Pomocy Społecznej Powiatu Jarocińskiego)

Kobiety

Przemoc wobec kobiet jest przejawem historycznej nierówności sił w stosunkach pomiędzy kobietami a mężczyznami, która doprowadziła do zdominowania i dyskryminacji kobiet przez mężczyzn oraz stanowi barierę dla pełnego awansu kobiet.

Dzieci

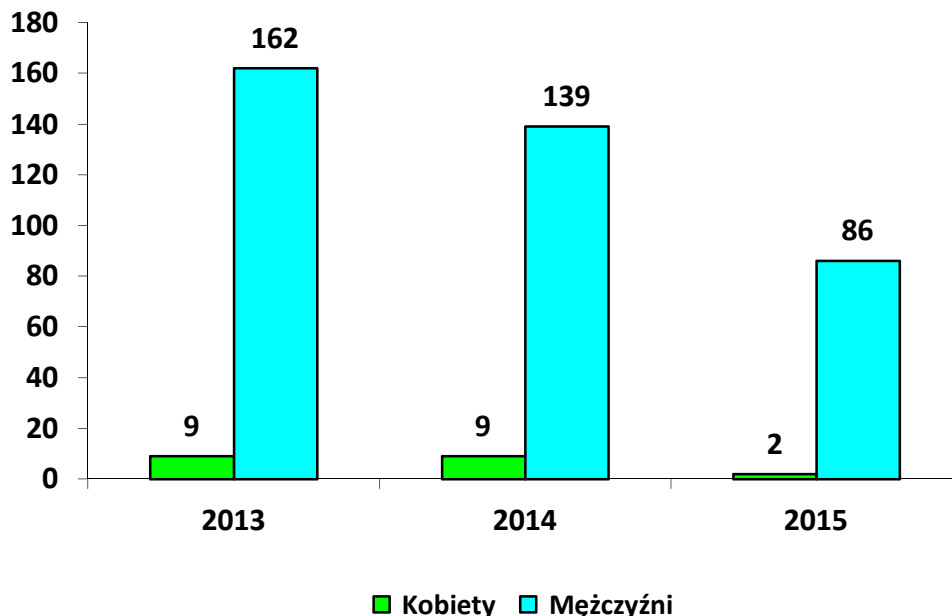
Dzieci wzrastające wśród przemocy w domu są często jej ofiarami, gdyż doświadczają przemocy nie tylko wtedy, gdy są bezpośrednio maltretowane lub drastycznie zaniedbywane przez rodziców lub opiekunów. Cierpią i są krzywdzone także wtedy, gdy tylko są świadkami przemocy dorosłych.

Mężczyźni

Dla mężczyzny przyznanie się do własnej słabości, nieskuteczności, stanowi pewnego rodzaju zagrożenie, dlatego też łatwo jest atakować właśnie ten obszar męskiego świata przeżyć. Samotność i opuszczenie w związku z doświadczaną krzywdą jest niejako skutkiem poczucia wstydu i nie zgłaszania tego do odpowiedniej instytucji. Dodatkowo nie wspomagają mężczyzn w dążeniach do naprawy relacji najbliżsi. Stan psychiczny mężczyzny - ofiary przemocy jest więc złożony i obudowany mechanizmami, które nie pozwalają na uzewnętrznianie się rozbitcia wewnętrznego.

Liczba sprawców przemocy w rodzinie na terenie Powiatu Jarocińskiego

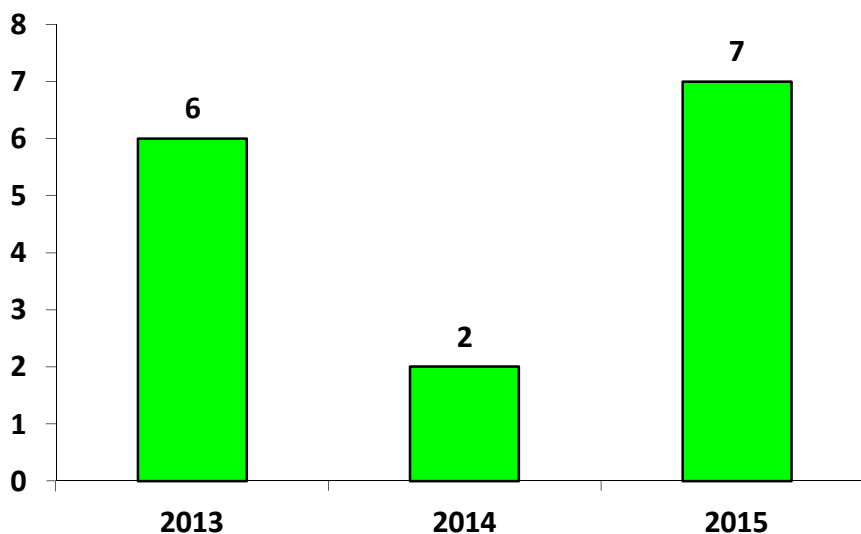
(dane z Komendy Powiatowej Policji w Jarocinie)

Badacze zajmujący się poszukiwaniem przyczyn przemocy dowodzą, iż mężczyźni mają trudności w wyrażaniu głębokich problemów emocjonalnych w pokojowy sposób, czyli w doznawaniu i kontrolowaniu przeżywanych uczuć stąd może wynikać iż mężczyźni stosujących przemoc jest zdecydowanie więcej niż kobiet.

Liczba sprawców przemocy w rodzinie którzy ukończyli program

korekcyjno- edukacyjny (dane z Ośrodka Interwencji Kryzysowej)

W związku z powyższymi danymi, w celu zwiększenia efektywności działań podejmowanych na rzecz powstrzymania przemocy w rodzinie, konieczne jest przyjęcie adekwatnych założeń, wyznaczających dalsze obszary i kierunki działań mających na celu zmniejszenie skali zjawiska na terenie Powiatu Jarocińskiego:

- edukacja społeczności lokalnej w zakresie postrzegania i przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
- zwiększanie dostępności terapii i poradnictwa specjalistycznego dla osób doświadczających przemocy,
- realizacja programów oddziaływań korekcyjno – edukacyjnych dla sprawców przemocy w rodzinie,
- doskonalenie współpracy interdyscyplinarnej oraz umiejętności poszczególnych służb w zakresie pomocy osobom doświadczającym przemocy oraz pracy ze sprawcami.

IV. ADRESACI PROGRAMU

Powiatowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie skierowany jest do:

- 1) ofiar przemocy w rodzinie,
- 2) środowiska lokalnego w tym osób zagrożonych przemocą w rodzinie
- 3) sprawców przemocy w rodzinie,
- 4) świadków przemocy w rodzinie,
- 5) kadry zajmującej się zjawiskiem przemocy,
- 6) osób zainteresowanych zjawiskiem przemocy w rodzinie.

V. PODMIOTY WSPÓŁPRACUJĄCE W REALIZACJI POWIATOWEGO PROGRAMU PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE:

- 1) Starostwo Powiatowe w Jarocinie
- 2) Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Jarocinie
- 3) Sąd Rejonowy w Jarocinie
- 4) Prokuratura Rejonowa w Jarocinie
- 5) Komenda Powiatowa Policji w Jarocinie
- 6) Poradnia Psychologiczno- Pedagogiczna w Jarocinie

- 7) Ośrodki Pomocy Społecznej gmin powiatu jarocińskiego
- 8) Zespoły Interdyscyplinarne funkcjonujące na terenie gmin powiatu jarocińskiego
- 9) Placówki Oświatowe
- 10) Organizacje pozarządowe
- 11) Media
- 12) Zakłady Opieki Zdrowotnej
- 13) Gminne Komisje Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

VI. CELE POWIATOWEGO PROGRAMU PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE W POWIECIE JAROCIŃSKIM

Głównym celem niniejszego programu jest:

Zmniejszenie skali zjawiska przemocy w rodzinie na terenie Powiatu Jarocińskiego poprzez zwiększenie skuteczności działań dotyczących tego problemu.

Cel główny zostanie osiągnięty poprzez realizację następujących celów szczegółowych:

1. Zintensyfikowanie działań profilaktycznych i edukacyjnych w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.
2. Poprawa jakości i dostępności pomocy udzielanej osobom doświadczającym przemocy w rodzinie.
3. Ograniczenie stosowania przemocy przez sprawców – edukacja sprawców.
4. Zwiększenie kompetencji przedstawicieli instytucji i podmiotów realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Cel	Działanie	Realizatorzy
1. Zintensyfikowanie działań profilaktycznych i edukacyjnych w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.	Działania informacyjne: -rozpowszechnianie broszur i ulotek dotyczących zjawiska przemocy w rodzinie i możliwościach wsparcia dla ofiar, świadków i sprawców	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Jarocinie, Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Jarocinie, Sąd Rejonowy w Jarocinie, Prokuratura Rejonowa w Jarocinie,

	<p>przemocy w rodzinie,</p> <ul style="list-style-type: none"> -udostępnianie informatorów o instytucjach udzielających pomocy w sytuacjach doświadczenia przemocy w rodzinie - przygotowywanie artykułów w prasie lokalnej, oraz na stronie internetowej PCPR <p>Działania edukacyjne:</p> <ul style="list-style-type: none"> - zachęcanie klientów OIK -u do uczestnictwa w kampaniach społecznych dotyczących zjawiska przemocy w rodzinie, -organizowanie zajęć wzmacniających kompetencje rodzicielskie („Bez agresji i przemocy jest fajniej”). -edukacja dzieci i młodzieży w zakresie radzenia sobie w sytuacjach trudnych oraz poszerzanie umiejętności reagowania na przemoc.(pogadanki, spotkania) - edukacja seniorów w tym osób niepełnosprawnych „O przemocy wobec osób starszych czyli przełamywanie tabu” 	<p>Komenda Powiatowa Policji w Jarocinie, Gminne Komisje ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, ośrodki pomocy społecznej; placówki oświatowe, placówki służby zdrowia, lokalne media</p>
--	--	--

<p>2. Poprawa jakości i dostępności pomocy udzielanej osobom doświadczającym przemocy w rodzinie.</p>	<p>Przerwanie przemocy i ochrona przed dalszym krzywdzeniem:</p> <ul style="list-style-type: none"> -interwencja kryzysowa w rodzinach doznających przemocy w ramach procedury Niebieskiej Karty, -izolacja sprawców przemocy od osób krzywdzonych we współpracy z innymi instytucjami poprzez zastosowanie odpowiednich środków probacyjnych min.: nakaz opuszczenia lokalu zajmowanego wspólnie z ofiarą przemocy, zakaz zbliżania się do ofiar/y przemocy -prowadzenie specjalistycznego poradnictwa psychologicznego, prawnego, socjalnego i rodzinnego dla osób doznających przemocy i ich rodzin, -indywidualne i grupowe zajęcia terapeutyczne, -prowadzenie grup wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie, -zawiadamianie odpowiednich instytucji o popełnieniu przestępstwa 	<p>Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Jarocinie, Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Jarocinie, Zespoły Interdyscyplinarne w gminach powiatu jarocińskiego, Sąd Rejonowy w Jarocinie, Prokuratura Rejonowa w Jarocinie, Komenda Powiatowa Policji w Jarocinie, Gminne Komisje ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, ośrodki pomocy społecznej; placówki oświatowe, placówki służby zdrowia</p>
---	---	--

	<p>Zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc całodobowych w specjalistycznych ośrodkach wsparcia oraz w całodobowych ośrodkach interwencji kryzysowej</p> <p>- wsparcie psychologiczne, prawne, socjalne i rodzinne po opuszczeniu ośrodka z całodobowym pobytem</p>	<p>Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Jarocinie Zespoły Interdyscyplinarne w gminach, ośrodki pomocy społecznej</p>
<p>3. Oddziaływanie na osoby stosujące przemoc</p>	<p>dalsza realizacja programu korekcyjno- edukacyjnego dla sprawców przemocy domowej</p>	<p>Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Jarocinie, Sąd Rejonowy w Jarocinie, Prokuratura Rejonowa w Jarocinie, Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej przy SR w Jarocinie</p>
<p>4. Szkolenia służb zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie</p>	<p>udział i/lub organizacja szkoleń, warsztatów, konferencji oraz innych form podnoszących umiejętności pracowników zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie na terenie powiatu, superwizje dla interwentów i pomagaczy</p>	<p>Pracownicy Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie, Szkoły, Gminne Ośrodki Pomocy Społecznej i inne instytucje zajmujące się zjawiskiem przemocy w rodzinie,</p>

Zestawienie zadań i wskaźników Powiatowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie

Zadania programu	Wskaźniki
<ul style="list-style-type: none"> – zebranie wiadomości na temat rozmiaru zjawiska przemocy w rodzinie w powiecie jarocińskim 	<ul style="list-style-type: none"> – liczba instytucji, które przekazały informacje dotyczące przemocy w rodzinie – liczba pokrzywdzonych osób w wyniku przemocy w rodzinie – liczba sprawców przemocy domowej biorących udział w programie korekcyjno edukacyjnym dla sprawców
<ul style="list-style-type: none"> – specjalistyczne poradnictwo m.in. psychologiczne, prawne, socjalne oraz rodzinne - według zgłoszonych potrzeb klientów – udostępnianie informatorów instytucjach udzielających pomocy w sytuacjach doświadczenia przemocy w rodzinie – ścisła współpraca i działania podmiotów zaangażowanych w realizację programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie 	<ul style="list-style-type: none"> – liczba klientów oraz rodzaj udzielonego specjalistycznego poradnictwa – liczba instytucji udostępniających informatory – liczba instytucji, które udostępniły wiadomości o instytucjach udzielających pomocy w sytuacjach doświadczanej przemocy w rodzinie – działania podjęte na rzecz realizacji programu
<ul style="list-style-type: none"> – rozpowszechnianie materiałów na temat zapobiegania i sposób reagowania na przemoc w rodzinie (ulotki) – organizacja spotkań mających na celu profilaktykę zwrócenia uwagi dzieci i młodzieży oraz osób dorosłych na problem przemocy 	<ul style="list-style-type: none"> – liczba rozdysponowanych ulotek – liczba przeprowadzonych spotkań

– dalsza realizacja programu korekcyjno-edukacyjnego dla sprawców przemocy domowej	– liczba sprawców przemocy uczestników programu
– udział w szkoleniach konferencjach, warsztatach oraz innych formach podnoszących umiejętności pracowników	– liczba szkoleń dotyczących przemocy w rodzinie – liczba uczestników biorących udział w spotkaniach

VII. PRZEWIDYWANE EFEKTY I ZAGROŻENIA PODEJMOWANYCH DZIAŁAŃ

Przewidywane efekty realizacji Powiatowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie to:

- zmiana postaw społeczeństwa wobec przemocy w rodzinie,
- spadek liczby przypadków przemocy w rodzinie oraz liczby rodzin, w których podejmowane są wielokrotnie interwencje,
- zwiększenie skuteczności oddziaływania na sprawców przemocy w rodzinie
- wzrost liczby osób profesjonalnie pomagających ofiarom i sprawcom przemocy w rodzinie.

Zagrożenia w osiągnięciu celów Powiatowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie to:

- mała świadomość społeczna na temat przemocy w niektórych środowiskach,
- panujące stereotypy,
- problem uzależnień,
- brak środków finansowych na realizację zadań oraz trudności w pozyskiwaniu ich z innych źródeł.

VIII . ZASADY FINANSOWANIA PROGRAMU

Środki własne Powiatu Jarocińskiego,

Środki samorządów gmin,

Dotacje celowe budżetu państwa

Środki pozabudżetowe pozyskiwane z innych źródeł, np. programów unijnych, itp.

IX. MONITORING I EWALUACJA PROGRAMU

Stały monitoring programu będzie prowadzony przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Jarocinie, który na bieżąco będzie oceniał realizację programu oraz proponował ewentualne zmiany, aktualizację założeń, celów i skutecznych działań.

Monitorowanie przebiegu realizacji programu odbywać się będzie w ramach corocznie przedstawianego Radzie Powiatu sprawozdania z działalności Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Jarocinie

Przedstawiony „Powiatowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2017- 2022 ” jest dokumentem otwartym, co oznacza, że w miarę potrzeb i w wyniku ewaluacji zadania w nim zawarte mogą ulegać zmianie.

X. PODSUMOWANIE

Przemoc domowa - to zachowania zamierzone i świadome: nic ich nie usprawiedliwia. Przemoc domowa na pewno nie skończy się sama – każdy może mieć wpływ na to, czy zostanie przerwana. Nikt nie ma prawa znęcać się, poniżać, bić innych. Dlatego też przemoc w rodzinie jest przestępstwem ściganym przez prawo.

Powiatowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2017-2022 przybliży problem osób doznających przemocy w środowisku lokalnym oraz określa na najbliższe lata podstawowe zadania różnych podmiotów zajmujących się zjawiskiem przemocy w rodzinie. Realizacja Programu powinna wpłynąć na poprawę stanu bezpieczeństwa życia codziennego rodziny. Oczekuje się, że wspólnie realizowane działania przyczynią się do usprawnienia systemu i ograniczenia zjawiska przemocy domowej oraz towarzyszącym jej innym zjawiskom patologicznym.

